

ЛИТВИНЕНКО Леонід Михайлович (12. 01. 1921, м. Таганрог, нині Ростов. обл., РФ — 26. 10. 1983, Донецьк) — хімік. Доктор хімічних наук (1961), професор (1962), академік АН УРСР (1965). Премія ім. Л. Писаржевського АН УРСР (1969). Державна премія України в галузі науки і техніки (1993, посмертно). Учасник 2-ї світової війни. Закін. Харків. університет (1947), де відтоді працював: 1959–65 — завідувач кафедри орган. каталізу і кінетики, водночас 1957–59 — директор Центр. наук. б-ки Університету; 1965–83 — у Донец. університеті: 1965–68 — ректор та завідувач кафедри орган. хімії, від 1968 — проф. цієї каф.; водночас 1967–75 — керівник Донец. від-діл. фізико-орган. хімії Інституту фіз. хімії АН УРСР, на базі якого 1975 заснував і очолював до смерті Інститут фізико-орган. хімії і вуглехімії АН УРСР (від 1990 носить

його ім'я); 1971–78 — перший голова Донец. наук. центру АН УРСР. Наукові дослідження у галузях хім. кінетики та орган. каталізу. Виявив нові види взаємозв'язку атомів в орган. сполуках; відкрив низку нових орган. каталізаторів, кисненуклеофіл. і фотоіндуков. каталіз, явище підвищеної провідності електрон. ефектів в орган. молекулах — позитив. міс-точковий ефект (1954); сформулював (1958) закономірності біофункціонал. каталізу.

Основні праці

Электронная проводимость некоторых мостиковых соединений с бензимидазольным ядром // ЖОХ. 1975. Т. 11, вып. 4; Аммонийные ионные пары – катализаторы реакции ацилирования // Докл. АН СССР. 1977. Т. 233, № 5; Проблемы физико-органической химии и углехимии АН УССР. К., 1978; Бифункциональный катализ // УХ. 1978. Т. 47, вып. 5; К проблеме нуклеофильного механизма катализа в протоинертных средах. Реакционная способность ациламмониевых солей в хлористом метиле // Докл. АН СССР. 1980. Т. 255, № 4; Органические катализаторы и гомогенный катализ. К., 1981 (усі – співавт.).

Рекомендована література

1. Леонід Михайлович Литвиненко. К., 1987;
2. Волков В. А., Вонский Е. В., Гузнецова Г. И. Выдающиеся химики мира: Биограф. справоч. Москва, 1991.

Л. П. Яблонська

Бібліографічний опис:

Литвиненко Леонід Михайлович / Л. П. Яблонська // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-55123>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).